

ÅRSRAPPORT FORSKNING 2015

SENTER FOR KRISEPSYKOLOGI

INNLEDNING

Senter for Krisepsykologi (SFK) er et non-profit AS som gjennom klinisk virksomhet, forskning og kompetanseformidling hjelper mennesker i krise. Senteret har gjennom 25 år bygget opp solid kunnskap på håndtering av krise- og sorgsituasjoner. Dette gjelder både dagliglivets krisehendelser som voldtekt, ran, ulykker, barnedødsfall, selvmord og mord, og større ulykker og katastrofer. Senteret har vært med å organisere den faglige oppfølgingen etter mange av de store katastrofene som har rammet Norge siste tiår, og har samtidig assistert ved en rekke større internasjonale katastrofer. Kombinasjonen mellom den kliniske erfaringen og den parallelle forskningsvirksomheten, har medført en unik kompetanseutvikling med hensyn til både organisering og praktisk intervensjon etter mindre og større hendelser. På bakgrunn av forskning og klinisk praksis har senteret blant annet veiledet og kurset norske kriseteam i en årrekke, og utviklet i 2004 www.kriser.no som et verktøy for psykososial oppfølging i kommunene.

Senterets faglige profil er knyttet til spisskompetanse på håndtering av de «verste» traumesakene; som barn og voksne som mister familiemedlemmer i alvorlig sykdom, drap, ulykker og selvmord, og oppfølging av mennesker som lever med alvorlig sykdom eller opplever overgrep, tortur og krig. Vi vektlegger et tett samarbeid mellom klinikk og forskning, der hovedprinsippene for vår forskningsaktivitet er:

- Basis i SFK sin faglige strategi
- Et klinisk utgangspunkt og klinisk anvendbarhet
- Teoretisk fundert
- Publisering av forskningsresultater i nasjonale og internasjonale peer reviewed tidsskrift.
- Formidling av forskningsbasert kunnskap til fagfolk og publikum
- Kort vei fra forskning til klinisk praksis og bruker

På bakgrunn av SFK sin faglige strategi er senterets forskning relatert til følgende hovedområder:

- Kriser og katastrofer
- Sorg (konsekvenser og prosesser), voksne, barn, familier, samfunn
- Intervensjoner (kriseintervensjon, traumeterapi, gruppevirksomhet, nettverksstøtte)
- Å leve med alvorlig sykdom, og senvirkninger/senskader over tid
- Helsepsykologi og – sosiologi

Årsrapporten for forskning ved Senter for Krisepsykologi for 2015 presenterer hovedtrekk ved institusjonens forskningsvirksomhet og en mer detaljert rapportering for prosjekter, doktorgradsarbeid og publisering:

- I del A presenteres hovedtrekk ved forskningsvirksomheten med oversikt over ansatte og kompetanse, pågående forskningsprosjekter, forskningsgrupper og faglig samarbeid, samt finansiering av forskningen.
- I del B presenteres informasjon om pågående doktorgrader og stipendiater ved senteret, samt avlagte disputaser. Her presenteres også studentveiledning og review gitt av senterets ansatte.
- Del C gir oversikt over senterets publisering, med en detaljert oversikt over vitenskapelige og populærvitenskapelige publikasjoner, bøker, samt foredrag gitt av ansatte tilknyttet forskningsavdelingen.

DEL A

HOVEDTREKK VED FORSKNINGSVIRKSOMHETEN

I denne delen presenteres hovedtrekk ved SFK sin forskningsvirksomhet med oversikt over ansatte og kompetanse, pågående forskningsprosjekter, samt en oversikt over forskningsgrupper, veiledning og review.

HVORFOR ER FORSKNING VIKTIG VED SFK?

SFK sin visjon er at vi gjennom klinisk virksomhet, forskning og kunnskapsformidling hjelper mennesker i krise og utvikler økt kompetanse, for stadig å bli bedre. For å nå denne visjonen anser vi at et tett samarbeid mellom vårt kliniske arbeid og forskning er en essensiell forutsetning for å møte mennesker i krise på en mest mulig kompetent måte og utvikle effektive forebyggings- og behandlingstiltak. Forskningsbasert kunnskap er en forutsetning og et virkemiddel for å møte utfordringene som samfunnet stadig står overfor på dette fagfeltet. Formidling av forskningsbasert kunnskap skal sikre at både fagfolk og allmennheten får tilgang til den beste og til mest oppdaterte kunnskapen innen fagfeltet kriser, traume og sorg. I et samfunnsøkonomisk perspektiv er det også svært viktig å kunne identifisere effektive tiltak som kan minimere menneskelig lidelse og dermed også samfunnets utgifter. Omfattende og god forskningsvirksomhet ved SFK bidrar til:

- Praksisnær og forskningsbasert kunnskap innen krise, traume og sorg.
- Innsikt i empiriske, teoretiske og metodiske problemstillinger som er i den nasjonale og internasjonale forskningsfronten.
- Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere.
- Samarbeid med nasjonale og internasjonale miljøer innen forskning som gir ny kunnskap og sikrer kvalitet.
- Veiledningskompetanse på mastergrads- og PhD nivå.
- Etablering av studier innen fagfeltet i samarbeid med universitets – og høgskolesektoren

Senterets forskning skal ha en høy forskningsetisk standard og bygger på vedtatte lover og reguleringer.

ORGANISERING

Senter for Krisepsykologi er et privat, non-profit aksjeselskap, ledet av et styre med styreleder Jakob Inge Kristoffersen og daglig leder Unni Heltne. Den faglige virksomheten ved Senter for Krisepsykologi er organisert i en klinisk avdeling bestående av 15 spesialister i klinisk psykologi/kliniske psykologer, og en forskningsavdeling bestående av 7 forskere. Sosiolog og professor Kari Dyregrov er forskningsleder og sitter i senterets ledergruppe.

Det er tett samarbeid mellom senterets klinikere og forskere siden disse er lokalisert på samme sted, har ukentlige fellesmøter, og månedlige internundervising og kompetanseheving innen fagfeltet. Fire av klinikerne har i 2015 vært direkte involvert i intervensjoner i senterets forskningsprosjekter.

Forskningsleder Kari Dyregrov

FORSKNINGSKOMPETANSE

I 2015 var det til sammen knyttet 7 forskere til senterets forskningsavdeling, i tillegg til to forskere på timebasis. Av disse har syv forskere (1 sosiolog, 5 psykologer, 1 sykepleier) dr. grad og to av disse har i tillegg professorkompetanse. Tre av disse har doktorgrader på sorg ved traumatiske dødsfall, én har doktorgrad på konsekvensene av alvorlig sykdom og én har doktorgrad på intervensjoner for å bedre foreldrekapasitet. I tillegg har senteret to doktorgradskandidater, én sosiolog, én sykepleier.

Vårt miljø er det miljøet i Norge som har markert seg sterkest på sorgforskningsområdet, der våre arbeider blant annet har vært grunnlag for ivaretagelse av barn som opplever sorg i Norge og andre skandinaviske land. Senteret har videre høy forskningskompetanse innen kreftomsorg, barn som pårørende, nettverksstøtte, vold og traumer.

PÅGÅENDE FORSKNINGSPROSJEKTER

I 2015 arbeidet senterets forskere i hovedsak med tre forskningsprosjekter, og disse presenteres kort i det følgende.

1. Etterlatte foreldre, søsken og nære venner etter Utøya terroren

22. juli 2011

Bakgrunn: Terrorhandlingene den 22.07 representerer en nasjonal tragedie, der til sammen 77 mennesker ble drept. De fleste (69) ble drept på Utøya, de aller fleste av dem unge mennesker. Utøya-drapene alene innebærer at om lag 200 - 220 foreldre/steforeldre og søsken/stesøsken mistet et barn eller en bror eller en søster. For hver døde ungdom kan vi også regne med at fins 4-6 nære venner/kjærester; som innebærer at flere hundre unge mennesker har mistet en kjæreste eller nær venn eller venninne.

Målsettingen med denne studien er å øke vår kunnskap om etterlatte foreldre, søsken, partnere og nære venners etterlattes sorgreaksjoner og psykososiale situasjon etter drapene på Utøya. Hovedmålet er å kunne gi råd til hjelpeapparat, nettverk, skole og arbeidsplasser om den hjelp og støtte de etterlatte trenger. Denne kunnskapen vil også komme andre etterlatte til gode ved senere traumatisk dødsfall der mennesker mister sine kjære enkeltvis eller mange av gangen.

Utvalg: Studien omfatter etterlatte foreldre/steforeldre, søsken/stesøsken (som ikke selv var på Utøya), etterlatte partnere og deres barn og nære venner av avdøde (som ikke selv var på Utøya).

Metode: Dette er en longitudinell ikke-eksperimentell studie, med tre måletidspunkt. Her undersøkes forekomst av og mulige sammenhenger mellom traume- og sorgreaksjoner, belastninger etter drapene, mestring, og hjelp- og støttetiltak. Det vil også kartlegges subjektiv opplevelse av ytterligere behov for hjelp.

Datainnsamling i dette prosjektet er nå avsluttet. Første datainnsamling (spørreskjema) ble gjennomført våren 2013, andre datainnsamling (spørreskjema og dybdeintervju på et underutvalg) høsten 2013, og tredje og siste datainnsamling (spørreskjema) høsten 2014.

Status og resultater: Forskerne i prosjektet arbeider nå med dataanalyser og publisering av artikler. Resultater fra studien før 2015 er presentert på senterets nettsider:

<https://krisepsyk.no/prosjekter/etterlatte-etter-22-07>. Publikasjoner for 2015 er presentert i Del C.

Tilknyttede forskere: Studien ledes av professor dr. Philos Kari Dyregrov som har hovedfokus på etterlatte foreldre, med prosjektmedarbeiderne dr. Philos Pål Kristensen som har hatt hovedfokus på søsken og stipendiat Iren Johnsen på venner.

2. Sosial nettverksstøtte for å optimalisere foreldrekapasitet når en forelder har kreft – en RCT studie

Bakgrunn: Hvert år opplever nesten 3500 barn at mor eller far får en kreftsykdom, noe som ofte innebærer en dramatisk endring i livssituasjonen til familien. Både kreftsyke foreldre og deres partnere etterspør mer hjelp og langvarig sosial støtte. Nære personer rundt familien ønsker å være til støtte og hjelp, men at de ofte er usikre på hvordan kan gjøres. Det foreligger svært lite forskning på hvordan sosiale nettverk kan styrkes og hvilken virkning dette kan ha.

Målsetting: Hensikten med studien er å øke kunnskapen om hvordan det sosiale nettverket kan hjelpe barn som har en mor eller far som lever med en kreftsykdom. Spørsmål vi ønsker å få svar på er om undervisning og informasjon til det sosiale nettverket kan bedre den sosiale støtten til familier der en av foreldrene har kreft, og hvordan denne støtten kan bedre barnas livskvalitet og helse.

Målgruppe: Familier der mor eller far lever med en kreftdiagnose (ansett type og stadium) og har omsorg for hjemmeboende barn under 18 år – samt familiens sosiale nettverk.

Metode: Gjennom en RCT – studie å undersøke effekten av et kort opplæringsprogram for foreldrene og de støttepersonene familien selv velger. Opplæringsprogrammet omhandler hvordan det er å leve i en familie med kreft med et spesielt fokus på barnas behov - og hvorfor nettverksstøtte er så viktig. Deretter diskuteres det hva den aktuelle familien trenger av hjelp i hverdagen og hvordan en sammen kan hjelpe og støtte barna i en vanskelig periode.

Datainnsamling: Frisk forelder, ett barn mellom 8-18 år fyller ut spørreskjema fem ganger (ved oppstart og etter ca. 3,6,9 og 12 måneder). Deltakerne fordeles i en forsøksgruppe og i en kontrollgruppe gjennom loddtrekning. Støttepersonene fyller ut spørreskjema 3 ganger.

Status og resultater: Datasamlingen er avsluttet og forskerne arbeider nå med å analysere og publisere data. Publikasjoner for 2015 er presentert i Del C.

Tilknyttede forskere: Studien ledes av PhD May Aa. Hauken som har hovedfokus på barna, og stipendiat Mette Senneseth som har hovedfokus på frisk forelder.

3. Effekten av systematisk tidlig intervensjon for familier som brått har mistet en partner/forelder – en RCT studie

Bakgrunn: Sorg og komplisert sorg har blitt assosiert med varige negative og kostbare helseeffekter, noe som fremhever behovet for relevante intervensjoner - spesielt om dødsfallet skjer plutselig og barn er etterlatte. Selv om etterlatte etterlyser systematisk hjelp etter brå død, finnes det få studier som har undersøkt virkningen av tidlig kriseintervensjon etter et plutselig dødsfall. Systematisk Tidlig Intervensjon for Etterlatte (STIE) er derfor utviklet som en innovativ intervensjon som innebærer at hjelp starter innenfor de første dagene etter et plutselig og uventet tap.

Målsettingen med studien er å generere kunnskap og kompetanse om tidlig og effektiv hjelp til etterlatte familier som brått mister en partner/forelder ved hjelp av et nytt program som kalles STIE.

Målgruppen er etterlatte partnere, og deres barn mellom 12 og 18 år, som plutselig og uventet mister en partner eller forelder ved dødsfall. Bare etterlatte partnere og deres barn i alderen 12 til 18 år blir bedt om å fylle ut spørreskjema, men oppfølgingen vil omfatte alle barn som er under 18 år.

Metode: RCT med et 'waiting-list control' design. Deltakerne deles i en gruppe som får tidlig hjelp gjennom STIE programmet (forsøksgruppe), og i en gruppe som får hjelpen tre måneder senere (ventegruppe) gjennom loddrekning.

Datasamling: Etterlatt forelder og deres barn (mellom 12-18 år) fyller ut spørreskjema ved oppstart og 3, 6, og 9 måneder etter første hjemmebesøk.

Status og resultater: Datainnsamling startet i august 2015.

Tilknyttede forskere: Prosjektet ledes av PhD Mariana Pereira, og professor Kari Dyregrov og professor Atle Dyregrov er prosjektmedarbeidere.

4. Tilknytning til andre forskningsprosjekter

Flere av senterets forskere har i 2015 også vært involvert i andre forskningsprosjekter både nasjonalt og internasjonalt (se publikasjoner).

FORSKNINGSGRUPPER OG SAMARBEID

Senter for Krisepsykologi har etablert en egen forskergruppe som består av senterets forskere samt sentrale samarbeidspartnere. I tillegg til dette har hvert av de pågående forskerprosjektene tilknyttet et internasjonalt Advisory Board. Forskergruppen ledes av forskningsleder Kari Dyregrov. Gruppen møtes 3-4 ganger i halvåret, der hvert møte har en spesifikk agenda basert på innspill fra senterets forskere. Forskergruppe har i 2015 bestått av:

- Professor Kari Dyregrov, SFK
- Professor Atle Dyregrov, SFK
- PhD Rolf Gjestad, Haukeland Universitets Sykehus
- PhD May Aa. Hauken
- PhD stipendiat Iren Johnsen, SFK
- PhD Pål Kristensen, SFK
- Professor Jon Christian Laberg, Psykologisk fakultet, Universitetet i Bergen
- Professor Stig Berge Mathiessen, BI/Psykologisk fakultet Universitetet i Bergen
- PhD Mariana Pereira, SFK
- PhD stipendiat Mette Senneseth, SFK

I tillegg til dette møtes senterets forskere til et internt forskermøte hver 14 dag, der status og aktuelle problemstillinger blir diskutert.

Forskere og stipendiater ved Senter for Krisepsykologi er også aktivt med i andre forskningsgrupper tilknyttet sitt, noe vi anser som svært viktig for styrking av vår kompetanse, fagmiljø, nettverk og samarbeid. Ansatte er aktive i følgende forskningsgrupper – og forskningsnettverk:

- **Barns Beste forskernettverk**
Dette er en nasjonal og tverrfaglig forskningsgruppe med fokus på forskning og formidling av kunnskap om barn som har foreldre med somatiske, psykiske og/eller rusrelaterte lidelser. For mer informasjon se: <http://www.sshf.no/pasient /kompetansentre /barnsbeste /nettverk /forskernettverk>
- **Forskningsgruppe for operativ psykologi**
Dette er en tverrfaglig forskergruppe med fokus på menneskelige faktorer i situasjoner der liv, helse eller grunnleggende verdier er truga. For mer informasjon se: <http://www.uib.no/fq/oprg>
- **Nettverk for forskning og fagutvikling innen kreftrehabilitering**
Dette er et nasjonalt og tverrfaglig nettverk for forskning og fagutvikling innen kreftrehabilitering vil stimulere til økt forskning på effekten av rehabilitering ved kreftsykdom. For mer informasjon se: <http://kreftrehabilitering.no/>
- **Social Influences and Processes in Adolescent Health (SIPA)**
Dette er en internasjonal og tverrfaglig forskningsgruppe ved Hemil senteret på Universitetet i Bergen som fokuserer på sosiale forhold og prosesser knyttet til helse i barne – og ungdomsår. For mer informasjon se: <http://www.uib.no/rg/sipa>
- **Koordineringsgruppen for forskning 22. juli, Helsedirektoratet.**
Dette er en gruppe som har koordinert all forskning knyttet til terroren 22 juli 2011. For mer informasjon: <http://www.oslo-universitetssykehus.no/omoss /avdelinger /koordineringsgruppen-forskning-22-juli>

- **Internasjonal forskningsgruppe tilknyttet 22. juli terroren.**
Dette er en gruppe med internasjonale forskere fra Nederland, USA, Finland, England, Danmark.
- **Forskningsgruppen 'Sosiale relasjoner og helse' ved Høgskolen i Bergen.**
Denne forskergruppen fokuserer på bedre innsikt i sammenhenger mellom sosiale relasjoner og helse er viktig for å kunne utvikle kunnskapsbaserte tiltak i behandlingsapparat og forebyggende arbeid. For mer informasjon: <http://www.hib.no/om-hogskolen/senter-for-kunnskapsbasert-praksis/forskning/sosiale-relasjoner-og-helse/>
- **Forskningsgruppen 'Psykisk helse'**
Denne forskningsgruppen er også tilknyttet Høgskolen i Bergen og har fokus på psykisk helse.
- **The international association for suicide prevention (IASP)**
- **PsykNetVest forskergruppe**

Senter for Krisepsykologi har et utbredt kontaktnett med nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere. Nasjonalt samarbeider senteret med spesialist – og primærhelsetjenesten, i tillegg til universiteter og høyskoler nesten over hele landet i form av undervisning og veiledning. Professor Kari Dyregrov har 20% bistilling på Høgskolen i Bergen og Atle Dyregrov har 20% bistilling ved Psykologisk fakultet på Universitetet i Bergen.

I vår forskning har vi et stort fokus på brukermedvirkning og i våre forskningsprosjekter samarbeider vi tett med ulike brukerorganisasjoner, og i 2015 har dette inkludert Kreftforeningen, Landsforeningen for uventet krybbedød, LEVE, og Støttegruppen for 22 juli.

Senteret har også et utbredt internasjonalt samarbeid med ulike samarbeidspartnere i Danmark, Sverige, Island, Nederland, Tyrkia mfl. SFK har også et tett samarbeid med Nordic Center for Excellence på Island (<http://nordress.hi.is/>). Fem av senterets forskere har bla vært på studiebesøk på Universitetet i Utrecht, Nederland over til sammen 3 uker i 2015.

FORSKNINGSFINANSIERING

De pågående forskningsprosjektene ved senteret er finansiert gjennom søknader til offentlige instanser som Norges Forskningsråd og Helsedirektoratet, men også gjennom privat finansiering fra SFK, Egmont fonden og Statoil. Tabell 1 viser finansieringskilder for de pågående forskningsprosjektene.

Tabell 1: Finansieringskilder til senterets pågående forskningsprosjekt

Prosjekt	Finansiering
22. juli prosjektet	SFK Egmont Fonden Helsedirektoratet
Sosial støtte og kreft	Forskningsrådet Helsedirektoratet
STIE	SFK Statoil

FoU-arbeidet ved SFK i løpet av et kalenderår omfatter et mylder av aktiviteter innenfor de ulike stadiene i forskningsprosessen. I tillegg til å arbeide med senterets pågående forskningsprosjekter, har forskerne parallelt arbeidet med å utvikle nye prosjekter og søke finansiering til disse. I 2015 har SFK utarbeidet og søkt finansiering til følgende prosjekter som er presentert i tabell 2:

Tabell 2: Nye prosjektsøknader 2015

Prosjektnavn	Type prosjekt	Finansieringskilde	Status søknad
'The cancer changed my life'. - A mixed-method study of young adult cancer survivors challenges and psychosocial needs along the cancer continuum from diagnoses to rehabilitation	Post-doc over 3 år	Kreftforeningen	Innvilget med 2.6 mill. NOK. Oppstart 1.9.16
Optimization of the pro-active model from a user perspective - a qualitative study of bereaved after the Norwegian terror of July 22nd 2011	Forskningsprosjekt over 4 år	Norges forskningsråd	Avslått
Intervention effects of SEIB with families who suddenly loose a partner/parent: An RCT study	Forskningsprosjekt over 4 år	Norges forskningsråd	Avslått

Utfordringer knyttet til forskningsfinansiering

Siden SFK er et privat AS, får senteret ikke noen form for offentlig tilskudd. Senterets forskning er derfor helt avhengig av ekstern fullfinansiering. Dette innebærer også dekning av leie til kontorer og administrative utgifter osv. Alle forskerne er dermed kun tilsatt på prosjektbasis, noe som medfører en midlertidig og usikker arbeidssituasjon. Klinikernes involvering i forskningen blir også fullfinansiert av eksterne prosjektmidler.

SFK sin forskningsproduksjon sett i forhold til antall ansatte må, til tross for en vanskelig finansieringssituasjon, anses som svært høyt. Hvis vi beregner publikasjonspoeng for SFK sin forskningsproduksjon, ligger denne langt over landsgjennomsnittet på 1.1 publikasjonspoeng pr. vitenskapelig ansatte (<http://www.cristin.no/>). Som et privat senter, kommer SFK heller ikke inn under den offentlige belønningsordning for vitenskapelig produksjon som for eksempel universitets- og høyskolesektoren som får økonomiske intensiver for sin forskningsproduksjon. Dette innebærer at selv om SFK har en svært høy publikasjonsproduksjon, får senteret ikke noen økonomisk uttelling for dette. Med et likeverdig finansieringssystem for alle som produserer forskning på dette nivået, hadde dette betydd en god basisinntekt for senteret. Dagens situasjon derimot, medfører at vi erfarer en svært vanskelig og uforutsigbar finansiering av vår forskning.

DEL B

DOKTORGRADER

I denne delen presenteres informasjon om våre pågående doktorgrader og stipendiater, avlagte disputaser, veiledning og review.

STIPENDIATER

Utvikling av ny kunnskap gjennom vitenskapelige prosesser er et grunnleggende kjennetegn ved en akademisk institusjon, og senterets stipendiater er derfor et viktig bidrag inn i SFK sin kjernevirksomhet. I 2015 har senteret hatt to doktorgradsstipendiater, Iren Johnsen og Mette Senneseth.

Stipendiatene bidrar til en vitalisering av senterets forskningen gjennom at de dels kommer utenfra, bærer med seg nye og ulike faglige impulser, og representerer bindeledd til universiteter i inn- og utland. Begge stipendiatene er tatt opp på doktorgradsprogrammet ved Psykologisk fakultet, Institutt for samfunnspsykologi ved Universitetet i Bergen, og fått sin pålagte doktorgradsopplæring gjennom forskerskolen Clinical and Developmental Psychology (CDP). De har begge biveiledere ved UIB og hovedveiledere ved SFK.

Nedenfor følger en kort presentasjon av kandidatene og deres forskningsprosjekter.

‘Only a friend’

The bereavement process of young adults who have lost a friend to a traumatic death. A mixed methods study

Iren Johnsen er cand. polit./ sosiolog og er ansatt som stipendiat på SFK i tidsrommet 2013 – 2016.

Hennes doktorgradsprosjekt er en del av en større longitudinal forskningsstudie kalt: ‘Bereaved parents, siblings and friends after Utøya July 22nd 2011’, gjennomført på SFK mellom 2013 og 2016. Studien fokuserer på nære venner til dem som ble drept på Utøya 22 juli 2011. Hovedmålet med avhandlingen er å øke kunnskapsgrunnlaget knyttet til hva unge voksne står overfor når de mister en venn gjennom traumatisk død. I tillegg til å utforske nivået av sorg og traumereaksjoner, undersøker studien mulige sammenhenger mellom reaksjoner, stressnivå og konsekvenser for funksjon på skole og i jobb, og den faktiske mottatte og ønskede hjelp og støtte (både fra profesjonelle hjelpere og deres sosiale nettverk).

Studien er en prospektiv, ikke eksperimentell mixed metode studie, og består av både kvantitative

(spørreskjema) samlet inn på tre tidspunkt over en periode på 21 måneder og kvalitative data i form av dybdeintervju ble gjennomført 28 måneder etter drapene.

Studien består av tre artikler og en kappe, med innlevering i april 2016. Professor Kari Dyregrov er hovedveileder, professor Jon Laberg ved Psykologisk fakultet, UiB og professor Stig Berge Mathisen ved BI har vært biveiledere.

Improving social support for child-rearing parents facing spousal cancer: A randomized controlled trial of the effectiveness of the Cancer PEPSONE program

Mette Senneseth er psykiatrisk sykepleier med master i helsefag og stipendiat ved SFK i perioden 2013-2016.

Hennes doktorgradsarbeid er en del av en større RTC studie kalt: 'Social network support and cancer. A RCT study on optimizing social network support to increase parental care capacity for children living with a parent with cancer' som gjennomføres på SFK i tidsrommet 2013 til 2016.

Hovedformålet med dette doktorgradsarbeidet er å øke kunnskapsgrunnlaget for sosial nettverksstøtte og kreft for familier som lever med en kreftsyk forelder. I dette arbeidet testes effekten av et psykoedukativt program for familier som lever med foreldrekreft og deres sosiale nettverk. Stipendiaten har et hovedfokus på den friske forelderens situasjon, og effekten av programmet på den friske forelderens sosiale støtte, mentale helse og livskvalitet.

Delstudien er også en RCT studie, der data er samlet inn gjennom selvrapporterte spørreskjema på 3 tidspunkt over et halvt år.

Studien består av tre artikler og en kappe, med innlevering i desember 2016. PhD May Aa. Hauken er hovedveileder (fra august 2015), professor Jon Laberg ved Psykologisk fakultet (hovedveileder fra 2013 – 2015), UiB og professor Stig Berge Mathisen ved BI er biveiledere.

AVLAGT DOKTORGRAD

May Aasebø Hauken forsvarte avhandlingen: 'The cancer treatment was only half the work. A mixed method study on rehabilitation of young adult cancer survivors' på for graden philosophiae doctor 6. Januar 2015.

Hovedformålet med avhandlingen var å få økt kunnskap om unge voksne kreftoverleveres utfordringer i tiden etter behandling samt utprøve et spesifikt rehabiliteringsprogram.

Avhandlingen er en mixed metode studie av unge voksne kreftoverleverer (18-35 pr) som gjennomførte et kompleks 3-ukers rehabiliteringsprogram med 1-ukes oppfølging etter 3 og 6 måneder, der kvantitative (spørreskjema og fysisk testing) og kvalitative (dybdeintervju) ble innhentet

4 (5) ganger i løpet av et år. Avhandlingen viser at deltakerne opplevde tiden etter kreftbehandlingen mye vanskeligere enn forventet, der resultatene tyder på at et systematisk rehabiliteringsprogram kan fremme deltakelse, fysisk kapasitet og livskvalitet. En vellykket rehabiliteringsprosess ser imidlertid ut til å være avhengig av å utvikle mestring og kontroll. Avhandlingen bidrar til kunnskap om unge voksne kreftoverleveres situasjon etter endt kreftrehabilitering, samt viktige elementer i og avgjørende faktorer for vellykket kreftrehabilitering.

Avhandlingen ble utført ved Hemil-senteret ved Universitetet i Bergen og Røde Kors Haugland Rehabiliteringssenter (RKHR). Hauken fulgte doktorgradsprogram ved UIB, der professor Torill Larsen var hovedveileder (Hemil), og PhD Ingrid Holsen (Hemil) og spesialist i fysikalsk medisin Eirik Fismen (RKHR) var biveiledere. Avhandlingen finnes i sin helhet på UIB's BORA på følgende nettside: <http://bora.uib.no/handle/1956/9332>

REVIEW

Forskere ved SFK har i 2015 også fungert som reviewere (fagfelle vurdering) i flere internasjonale tidsskrift, blant annet:

- Death Studies
- Omega
- Scandinavian Psychologist
- TNPF
- Suicidologi Online
- Cancer Nursing

VEILEDNING

Senterets forskere driver også en utstrakt veiledningsvirksomhet på PhD og masternivå, hovedoppgaver og prosjekter. En oversikt over disse er gitt i tabell 3.

Tabell 3: Forsknings- og prosjektveiledning gitt av forskere ved SFK

Veileder	Kandidat	Prosjekttittel	Tilknytning	Type prosjekt	Type veiledning
Pål Kristensen	2 studenter ved MA- utdanning 'Psykososialt arbeid, vold og traumer'	Masteroppgaver	UiO	Master	Hoved-veileder
Pål Kristensen	Psykolog	Spesialistoppgave psykologi	UiO		Hoved-veileder
Atle Dyregrov	Martin Lytje		University of Cambridge	PhD	Første-opponent disputas
Kari Dyregrov	Iren Johnsen	Etterlatte venner etter 22.juli 2011	SFK/UIB	PhD	Hoved-veileder
Kari Dyregrov	Mariana Pereira	STIE-prosjektet	SFK	Forskningsstudie	Prosjekt-veileder
Kari Dyregrov	Solfrid Raknes	Psykologisk Førstehjelp i Barnehuset. En forløpsstudie av barn og unge.	RKBU/UiB	PhD	Biveileder
Kari Dyregrov	Ida Kristiansen Byrkjedal, Hanna Marie Sinnes, Sunniva Skagen Wågø	The impact of social support on complicated grief. Data from the terror 22.07.11	UIB	Profesjonsstudiet i psykologi	Hoved-veileder
Kari Dyregrov	Hilde AA. Bekkeheien, Rake Drønen Reigstad	Alkoholkonsum og komplisert sorg. Data fra Utøya 22.07.11	UIB	Hoved-oppgave Profesjonsstudiet psykologi	Bi-veileder
Kari Dyregrov	Reidar Nævdal, Halvor Gravdal	Media exposure and post-traumatic stress symptoms after the July 22 nd attacks in Norway	UIB	Hoved-oppgave Profesjonsstudiet psykologi	Hoved-veileder
May Hauken	Nataskja Kersting Lie	Cancer coordinators	HIO	PhD	Biveileder
May Hauken	Tone Steinfeldt	Kreftkoordinator i primærhelsetjenesten	Askøy kommune	Prosjekt-veiledning	Hoved-veileder
May Hauken	Oddbjørg Løken	Kreftrehabilitering i primærhelsetjenesten	Askøy kommune	Prosjektveiledning	Hoved-veileder

DEL C

OVERSIKT OVER PUBLISERINGSVIRKSOMHET

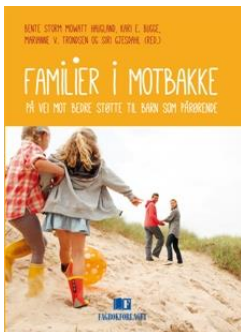

Denne delen gir oversikt over publiseringsvirksomheten ved SFK i 2015. Det presenteres bøker som SFK ansatte har utgitt eller bidratt i, samt detaljerte oversikter over publiserte peer-reviewed og populærvitenskapelige publikasjoner.

BAKGRUNN

I løpet av et år arbeides det med en rekke ulike former for forberedelser til selve forskningsarbeidet som innebærer bl.a. innhenting, bearbeiding, og analyse av data og skriving av artikler, rapporter, populærvitenskapelige artikler og foredrag. De ferdige resultatene, kan dermed være basert på forskning fra et tidligere kalenderår og som først etter en lengre prosess er klargjort for publisering. Mye av det forskningsarbeidet som utføres i det aktuelle rapporteringsåret, blir derfor ikke publisert før lenge etter. Dette betyr at summen av de forskningspublikasjonene som utgis i et kalenderår, ikke utgjør et helt presist uttrykk for den samlede forskningsproduksjonen utført ved SFK i 2015. For å gi et bilde av forskningsaktiviteten ved senteret har vi derfor valgt å presentere både publiserte, aksepterte og innsendte bidrag.

BØKER

Haugland, B.T.W; Bugge, K.E; Trondsen, M., Gjesdal, S. (red). 'Familier i motbakke. På vei mot bedre støtte til barn som pårørende'. Bergen: Fagbokforlaget, 2015. ISBN 978-82-450-1651-2.

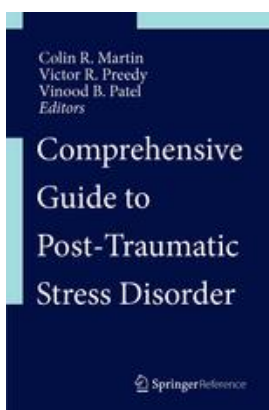
Denne boken fokuserer på hvordan foreldres sykdom, skade eller rusavhengighet innvirker på barns situasjon og fungering, med et spesielt fokus på beskrivelse og drøfting av konkrete tiltak og ved å belyse hvordan ulike typer tiltak kan innføres, organiseres og videreutvikles i praksis.

Boken har 26 medforfattere og er delt inn i 21 kapitler, hvor May Aa. Hauken og Kari Dyregrov har skrevet kapittel 14: 'Sosial nettverksstøtte når mor eller far har kreft'. (0,7PP)

Raundalen, M., & Dyregrov, A. (2015). Barn og unge i sorg og krise. I E.K. Høihilder & O.A. Gulbrandsen (red.): Pedagogikk og elevkunnskap i grunnskolelærerutdanningen, PEL i GLU (s. 192–213). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Boken samler de sentrale temaene knyttet til pedagogikk og elevkunnskap, der målgruppen er studenter i lærerutdanning, praksislærere og faglig ansatte i grunnskolelærerutdanningene. Raundalen og Dyregrovs kapittel omhandler hvordan skolen kan og bør møte barn og unge i sorg og krise. (0.7 PP)

Idsøe, T., Dyregrov, A., Idsøe, E.M.C., & Nielsen, M.B. (2015). Bullying and PTSD symptoms in children and adolescents. In C. Martin, V. Preedy & V.B. Patel (Eds.), Comprehensive Guide to Post-Traumatic Stress Disorders. New York: Springer Publishing Company. DOI 10.1007/978-3-319-08613-2_101-1

Boken tar for seg ulike sider ved PTSD gjennom vitenskapelige bidrag fra ledende eksperter på feltet. Boken har et vidt spekter som inkluderer alt fra tidlig identifikasjon av PTSD og behandling, sosiale og atferdsmessige studier, til biokjemisk, molekylær og genetisk forskning. Idsø og medforfattere har skrevet et kapittel om mobbing og PTSD symptomer hos barn og unge.

Med mer enn 125 kapitler organisert i 12 seksjoner, er dette den mest komplette samling av kunnskap innen PTSD. (0,26 PP)

I tillegg til disse bokkapitlene er følgende bokkapitler under trykking, aksepterte eller sendt inn:

Bokkapitler under trykking:

- Dyregrov, K., Dyregrov, A., & Kristensen, P. 'An International Perspective - Norwegian Public Relief Measures for Bereaved after a Terrorist Attack'. In L. C. Wilson, (Ed.), The Wiley Handbook of the Psychology of Mass Shootings. New Jersey, USA: John Wiley & Sons.

Aksepterte bokkapitler:

1. Thuen, F., & Dyregrov, K. Krevende liv, krevende jobber - Utfordringer og suksesskriterier for hjelperne, I: Underlid, K., Dyregrov, K., & Thuen, F. (red), Krevende livserfaringer. Oslo: Damm Cappelen Forlag.
2. Underlid, K., Thuen, F., & Dyregrov, K. Krevende liv og krevende livserfaringer, I: Underlid, K., Dyregrov, K., & Thuen, F. (red), Krevende livserfaringer. Oslo: Damm Cappelen Forlag.
3. Underlid, K., Dyregrov, K., & Thuen, F. (Red.) Krevende livserfaringer. Oslo: Damm Cappelen Forlag.

Bokkapitler under review:

1. Dyregrov, K. Etterlatte foreldre, søsken, partnere, barn og nære venner etter 22. juli - Sårbare grupper etter traumatiske tap. I: N. O. Refsdal (red.), *Forskningsetiske spørsmål i forskningen etter 22. juli*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk Forlag.
2. Idsøe, T., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. School-based interventions. I: Landolt, Cloitre, & Schnyder (Red.), *Evidence-based Treatments for Trauma-Related Disorders in Children and Adolescents*. Springer International.

PUBLISERTE FAGFELLEVDURDERTE ARTIKLER

Her presenteres publiserte publikasjoner av ansatte ved SFK i vitenskapelige tidsskrifter og forlag med fagfellevurdering. Listen er sortert alfabetisk etter førsteforfatter.

1. Dieserud, G., Leenaars, A., & Dyregrov, K. (2015). The importance of many informants in PA studies. *Suicidology Online*, 6, 2, 47-55.
2. Dyregrov, A. (2015). Thought field therapy – not something that the cat dragged in? *Scandinavian Psychologist*, 2, e2. <http://psykologisk.no/sp/2015/02/e2/>)
3. Dyregrov, A., & Dyregrov, K. (2015). Parents' perception of their relationship following the loss of a child. *Omega – Journal of Death and Dying*. Doi:10.1177/0030222815590728
4. Dyregrov, A., Dyregrov, K., Endsjø, M., & Idsøe, T. (2015). Teachers' perception of bereaved children's academic performance. *Advances in School Mental Health Promotion*. doi: 10.1080/1754730X.2015.1051888
5. Dyregrov, A., & Gjestad, R. (2015). Therapeutic weekend gatherings for bereaved parents. *Scandinavian Psychologist*, 2, e12. [http://dx.doi.org/10.15714/scandpsychol.2.e12\(0](http://dx.doi.org/10.15714/scandpsychol.2.e12(0)
6. Dyregrov, A., Salloum, A., Kristensen, P., & Dyregrov, K. (2015). Grief and Traumatic Grief in Children in the Context of Mass Trauma. *Current Psychiatry Reports*, 17:48. DOI 10.1007/s11920-015-0577-x
7. Dyregrov, K., & Kristensen, P. (2015). Utøya 22. juli 2011 – senfølger for etterlatte foreldre [Utøya 22 July 2011 – psychosocial sequela for bereaved parents]. *Scandinavian Psychologist*, 2, e13. <http://dx.doi.org/10.15714/scandpsychol.2.e13>
8. Dyregrov, K., Kristensen, P., Johnsen, I., & Dyregrov, A. (2015). The psycho-social follow-up after the terror of July 22nd 2011 as experienced by the bereaved. *Scandinavian Psychologist*, 2, e1. <http://dx.doi.org/10.15714/scandpsychol.2.e1> (0,75)
9. Hauken, M. A., Senneseth, M., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. (2015). Optimizing Social Network Support to Families Living With Parental Cancer: Research Protocol for the Cancer-PEPSONE Study. *JMIR Research Protocols*, 4(4).
10. Johnsen, I., Laberg, J. C., Matthiesen, S. B., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. (2015). Psychosocial functioning after losing a close friend in an extreme terror incident. *Scandinavian Psychologist*. dx.doi.org/10.15714/scandpsychol.2.e5
11. Johnsen, I. & Dyregrov, K. (2015). «Only a friend». The Bereavement Process of Young Adults After the Loss of a Close Friend in an Extreme Terror Incident—A Qualitative Approach. *Omega – Journal of Death and Dying*, 0(0), 1-19. DOI: 10.1177/0030222815622956.
12. Kiamanesh, P., Dieserud, G., Dyregrov, K., & Haavind, H. (2015). Maladaptive perfectionism: Understanding the development of vulnerability to suicide. *Omega*

13. Kristensen, P., Dyregrov, K., & Dyregrov, A. (2015). «Det er både helt grusomt og godt på samme tid». Etterlatte foreldre og søskens opplevelse av besøk til Utøya etter terrorangrepet 22.07.11. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 52, 6, 487-496.
14. Pettersén, R., Omérov, P., Steineck, G., Dyregrov, A., Titelman, D., Dyregrov, K., & Nyberg, U. (2015). Suicide-bereaved siblings' perception of the helpfulness of the health services. *Death Studies*, 0, 1–9. <http://dx.doi.org/10.1080/07481187.2014.946624>
15. Pettersen, R., Omerov, P., Steineck, G., Titelman, D., Dyregrov, A., Nyberg, T., & Nyberg, U. (2015). Lack of trust in the health-care system after losing a child to suicide: A nationwide population survey. *Crisis: The Journal of Crisis Intervention and Suicide Prevention*, 36(3), 161–172. <http://doi.org/10.1027/0227-5910/a000312>
16. Rasmussen, M. L., Dyregrov, K., Haavind, H., Leenaars, A. A., & Dieserud, G. (2015). The Role of Self-Esteem in Suicides among Young Men. *OMEGA - Journal of Death and Dying*, 0030222815601514. <http://doi.org/10.1177/0030222815601514>
17. Silviken, A., Slettli Gundersen, L., Berntsen, G., & Dyregrov, K. (2015). Sudden and unexpected death in Sami areas in Norway - A qualitative study of the significance of religiosity in the bereavement process. *Suicidology Online*, 6, 53-62.
18. Søvting, G., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. (2015). Because I'm Also Part of the Family. Children's Participation in Rituals After the Loss of a Parent or Sibling: A Qualitative Study From the Children's Perspective. *Omega – Journal of death and dying*, 0(0), 1-18. DOI: 10.1177/0030222815575898

INNSENDTE/AKSEPTERTE FAGFELLEVDURDERTE ARTIKLER

Akseptert og under trykking

1. Barron, I., Dyregrov, A., Abdallah, G., & Jindal-Snape, D. Complicated Grief in Palestinian Children and Adolescents, *Journal of Child and Adolescent Behavior*.
2. Dyregrov, K., Kristensen, P., & Dyregrov, A. In what ways do bereaved parents after terror go on with their lives, and what seems to inhibit or promote adaptation during their grieving process? A qualitative study. *Omega – Journal of Death and Dying*.
3. Hauken, M., Senneseth, M., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. Anxiety and Quality of Life of Children Living with Parental Cancer. Accepted for publication in *Cancer Nursing*
4. Kristensen, P., Dyregrov, K., Dyregrov, A., & Heir, T. Media exposure and prolonged grief. A study of bereaved parents and siblings after the 2011 Utøya Island terror attack. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*.
5. Nævdal, R., Gravdal, H. W., Laberg, J. C., & Dyregrov, K. Media exposure and post-traumatic stress reactions after the terrorist attacks in Norway: A comparative study of bereaved parents and a matched control group. *Scandinavian Psychologist*.
6. Senneseth, M., Hauken, M., Gjestad, R., Matthiesen, S., Laberg, J.C. Facing spousal cancer during child-rearing years: the role of social support and hardiness on mental health and quality of life. *Journal of Cancer Nursing*

Innsendt og under review

1. Appel, C., Johansen, C., Christensen, J., Fredriksen, K., Hjalgrim, H., Dalton, S., Dencker, A., Dige, J., Bøge, P., Dyregrov, A., et al. Risk for use of antidepressants among children and young adults exposed to the death of a parent: a nationwide and population-based study. Denmark. British Medical Journal.
2. Appel, C., Johansen, C., Fredriksen, K., Hjalgrim, H., Dalton, S., Dencker, A., Dige, J., Bøge, P., Dyregrov, A., et al. Depressive symptoms and quality of life in adulthood after grief counseling due to of early parental loss. Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology. Dyregrov, A., & Dyregrov, K. Barn som mister foreldre. Psykologisk.no – Scandinavian Psychologist
3. Dyregrov, K., & Kristensen, P. Even If the Trauma Is National, the Grief Is Private. Scandinavian Psychologist.
4. Hauken, M.Aa, Larsen, T.M.B, Holsen, I, Fismen, E. 'Back on track' – A mixed-method study on complex rehabilitation of young adult cancer survivors. Re-submitted to Journal of Mixed Methods.
5. Hauken, M., Viken, L. 'It made me think a little different' – a qualitative study of young adult cancer survivors experiences of using cognitive therapy in rehabilitation". Submitted to International Journal of Journal of Psychosocial Rehabilitation
6. Johnsen, I., Dyregrov, K., Matthiesen, S. B., & Laberg, J. C. Long-term reactions to the loss of a close friend in an extreme terror incident. Death Studies.
7. Kristensen, P., Gjestad, R., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. Can the level and change in prolonged grief be predicted by posttraumatic stress after violent losses? A longitudinal study of parents and siblings bereaved by the 2011 terror attack at Utøya Island, Norway. Journal of Abnormal Psychology
8. Raknes, S., Dyregrov, K., Pallesen, S., Hoffart, A., Stormyren, S., & Haugland, B. S. M. (innsendt). Evaluation of a Low Threshold, Brief Intervention for Traumatized Adolescents. Journal of Child & Adolescent Trauma.
9. Øvstedal, L. R., Moe, D., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. Young Road Fatalities: Consequences for Parents' Life Quality and the Role of Transport Authorities. Analysis and Prevention.

POPULÆRVITENSKAPELIGE ARTIKLER

1. Dyregrov, A. (2015). Tiden leger ikke alle sår. Bergens Tidende, 22. juli.
<http://www.bt.no/meninger/kronikk/Tiden-leger-ikke-alle-sar-3403058.html>
2. Dyregrov, A. (2015). Children, Trauma and Grief; School Support in Scandinavia. Trauma Psychology News, Spring issue, 16–18.
3. Dyregrov, K., Kristensen, P., & Johnsen, I. (2015). Etterlatte foreldre, partnere, søsken og venner etter Utøya-drapene 22.07.2011. Oppsummering av forskningsprosjekt - 3 ¼ år etter. Minirapport III. Senter for Krisepsykologi, Bergen.
4. Dyregrov, A., & Raundalen, M. (2015). Hva skal vi si til barna om den nye terroren i Paris?
<http://www.krisepsyk.no/aktuelt/215/hva-skal-vi-si-til-barn-om-den-nye-terroren-i-paris->
5. Raundalen, M., Dyregrov, A., & Schultz, J-H. (2015). Hvordan snakke med barn om Paris-terroren? <http://krisepsyk.no/brukere-barn-og-unge/terro>

6. Hauken, M., Dyregrov K. (2015). 'Vi kunne ikke klart oss uten' - Om å være medmenneske også i julen. Artikkel i Dagens Medisin publisert 21.12.15
7. Hauken, M. (2015). Nettverksdugnad etterlyses. Fagblogg SFK
8. Senneseth, M. (2015). Snakk med barn om kriser og sorg'. Fagblogg Barns Beste og fagblogg SFK
9. Dyregrov, A. (2015). Sorgmelding og sorgdiagnose. Fagblogg SFK
10. Heltne, U. (2015). Når far dreper mor, skal barna ha kontakt med far? Fagblogg SFK
11. Dyregrov, A. (2015). Å miste foreldre som voksen. Fagblogg SFK
12. Heltne, A. (2015). Noen tanker på frigjøringsdagen. Fagblogg SFK
13. Raundalen, M. (2015). En sommerhilsen til barnas gode hjelpere. Fagblogg SFK
14. Johnsen, I. (2015). 'Bare' en venn? Fagblogg SFK
15. Dyregrov, A. (2015). Omsorg for hverandre. Fagblogg SFK.
16. Dyregrov, A. (2015). La gode ideer blomstre – trim ute i det fri. Fagblogg SFK
17. Vinjevoll, M. (2015). Liv og død i sosiale medier. Fagblogg SFK
18. Kristensen, P (2015). Å besøke et hendelsessted. Fagblogg SFK.

MUNTlig FORMIDLING

Forskere ved Senter for Krisepsykologi har også i 2015 vært etterspurte foredragsholdere både internasjonalt og nasjonalt. I tabell 4 gis det en kort sammenfatning av disse.

Tabell 4: Oversikt over SFK sin formidlingsvirksomhet i 2015

Type formidling	Antall
Foredrag internasjonale konferanser og seminarer	26
Foredrag nasjonale konferanser	21
Foredrag universitet/høgskoler	26
Foredrag spesialisthelsetjenesten	2
Foredrag primærhelsetjenesten/kommune	7
Foredrag pasienter/brukere	6
Foredrag for allmennheten	3
TOTALT	91

Denne tabellen viser bare formidling av ansatte tilknyttet forskningsavdelingen. I tabellen er nok heller ikke all formidlingsaktivitet rapportert, så tabellen representerer sannsynligvis et lavt anslag av reelt utførte oppdrag. I tillegg har senterets klinikere også hatt en svært utbredt formidlingsvirksomhet på ulike nivåer i 2015, men denne er ikke registrert her.

SORGUTDANNING

SFK etablerte i samarbeid med Universitet i Bergen en sorgutdanning på 15. studiepoeng i 2015. Sorgutdanningen er en videreutdanning på deltid over to år som skal gi studentene bedre kunnskaper om sorg i møte med menneske som har opplevd tap. Utdanningen tar for seg teori rundt vanlig- og komplisert sorg, og skal gi evidens- og erfaringsbasert kunnskap om intervensjon og behandling av sorg. Praksisnær undervisning og øvinger skal gjøre studentene i stand til å hjelpe enkeltpersoner, familier og lokalsamfunn som er i sorg. Ansatte fra SFK har stått for majoriteten av undervisningen, og i 2015 startet rundt 40 studenter på denne utdanningen.

KONKLUSJON

Senter for krisepsykologi har i 2015 hatt en stor forskningsproduksjon sett i forhold til antall ansatte tilknyttet forskningsavdelingen. Til sammen har forskerne skrevet/deltatt i 18 publiserte vitenskapelige artikler og 3 bokkapitler. Dette tilsier en forskningsproduksjon pr ansatte som ligger helt i Norgestoppen sammenlignet med både Universitets- og høgskolesektoren og spesialisthelsetjenesten.

Arbeid med forskning og publisering av artikler er en tidkrevende prosess, der bare deler av arbeidet kommer fram i antall publiserte artikler og bokkapitler. For å illustrere dette, er i tillegg 6 vitenskapelige artikler akseptert og under trykking og 9 artikler er innsendt og under review, mens 4 bokkapitler er akseptert/under trykking og 2 under review. I tillegg til dette har senteret produsert 18 populærvitenskapelige artikler. Forskerne har i 2015 også veiledet studenter og fagfolk på ulike nivå, samt fungert som reviewere for flere nasjonale og internasjonale vitenskapelige tidsskrift.

Senteret har i 2015 hatt to doktorgradsstipendiater som begge har fullført sin obligatoriske doktorgradsutdanning og vært på utenlandsopphold ved siden av sin vitenskapelige produksjon.

I 2015 har senterets forskere også hatt en utstrakt formidlingsvirksomhet med til sammen 91 ulike foredrag på internasjonale og nasjonale konferanser, kurs og seminarer. I tillegg etablerte senteret en sorgutdanning i samarbeid med Universitetet i Bergen på 15 studiepoeng, der første kull er i ferd med å avslutte sin utdanning.

Siden SFK er en privat institusjon uten noen form for offentlig støtte eller økonomisk uttelling for forskningsproduksjonen, er finansieringssituasjonen for senterets forskning svært vanskelig. Det er en pågående og stor utfordring å stadig søke ekstern fullfinansiering av våre forskningsprosjekter for å kunne fortsette vår viktige og effektive forskningsproduksjon.